

Hvad blev der af Je suis Charlie?

11. januar 2019 - Aktuelt Artikel - af Kirsten Valeur

Men på trods af den tilsyneladende ligegyldighed har noget ændret sig. Stadigt mere opfattes som blasfemisk, og tavsheden breder sig derfor. I løbet af de forgangne fire år er den islamiske totalitarisme vokset, så det i dag ikke kun er afbildning af profeten, der betragtes som blasfemisk; det er også fødevarer, forholdet mellem mænd og kvinder, og selv mild kritik af islam. Vi skal vænne os til tanken om, at terror nu har andre udtryk end uuddannede unge mænd med AK 47 rifler.

Terrorangrebet på Charlie Hebdo

Ugemagasinet Charlie Hebdo har i årenes løb været en institution i Frankrig med deres uforfærdede satire. Da Jyllands-Postens Muhammedtegnere i 2006 blev udsat for mordtrusler, tøvede Charlie Hebdo da heller ikke med at bringe tegningerne i solidaritet. I 2011 udgav magasinet, efter indførelsen af sharialove i Libyen og islamistpartiets sejr i Tunesien, udgaven "Charia Hebdo" med Muhammed på forsiden. Sandsynligvis som reaktion på denne udgave blev Charlie Hebdo den 3. november 2011 udsat for et brandattentat. Ingen kom dog til skade. Anderledes skulle det gå nogle år senere.

Onsdag den 7. januar 2015 tiltvang de to brødre Chérif og Saïd Kouachi sig sidst på formiddagen adgang til Charlie Hebdos lokaler i Paris. De var Al-Qaeda sympatisører og svært bevæbnede. De dræbte i alt 12 personer og sårede 11. Blandt de dræbte var direktør og tegner Stéphane Charbonnier (Charb) samt tegnerne Cabu, Tignous, Wolinsky og Honoré. Angrebet rystede Frankrig, og siden de koordinerede terrorangreb i Paris senere på året, den 13. november 2015, har Frankrig været i undtagelsestilstand.

For Charlie Hebdos redaktion har forholdene betydet, at de årligt bruger 1,5 million euro på sikkerhedsforanstaltninger. Det er udgifter, som de selv afholder, hvilket dog er uholdbart i længden, så de forsøger at få myndighederne til at bidrage.

Je suis Charlie

Kort efter angrebet den 7. januar spredtes ordene "Je suis Charlie" som et Twitter hashtag (#JeSuisCharlie) 1,5 million gange, og i den følgende uge spredtes ordene 6 millioner gange på de sociale medier. Charlie Hebdos hjemmeside blev kort efter angrebet taget offline, og da siden kom tilbage online igen, stod der "Je suis Charlie" på en sort baggrund.

Folk samledes desuden ved store manifestationer for at udtrykke solidaritet og modstand mod terror. Op mod 3,7 millioner mennesker samledes i Paris og i andre franske byer den 10.-11. januar. Også i andre europæiske byer udtrykte folk deres medfølelse, lagde blomster, tændte lys og holdt taler.

Flere af de overlevende tegnere havde dog blandede følelser omkring disse tilkendegivelser.

En af de overlevende var Corinne Rey (Coco), der var blevet tvunget til at lukke terroristerne ind i bygningen. Hun havde en oplevelse af, at "Je suis Charlie" efterhånden blev misbrugt til mange ting.

Tegneren Rénaud Luzier (Luz) mødte ved et tilfælde senere den 7. januar, da han havde sovet over sig. Han var derfor ikke tilstede under angrebet. Han tegnede den første forside efter angrebet, der viser Muhammed med et "Je suis Charlie"-skilt og ordene "Tout est pardonné" (Alt er tilgivet). Han har om de store manifestationer sagt: "Folk sang *La Marseillaise*. Vi mindedes Charb, Tignous, Cabu, Honoré, Wolinski: De ville have afskyet det."

Tegneren Bernard Willem Holtrop (Willem) deltog aldrig ved redaktionsmøderne og var derfor ikke mødt på arbejde endnu, da angrebet skete. Han har udtalt om manifestationerne: "Vi kaster op over dem, der pludselig erklærede, at de var vores venner."

Redaktøren Riss og chefredaktøren Briard gør status

Der er nu gået fire år, siden angrebet fandt sted. I den anledning gør redaktøren Laurent Sourisseau (Riss) i det seneste nummer af Charlie Hebdo status i lederen: "Er I her stadigvæk?"

Riss fortæller i lederen, at mange er trætte af at høre om angrebet og synes at det er på tide at komme videre. Nogle fra redaktionen har på de sociale medier mødt reaktionen: "Øh, jeg troede, han var blevet dræbt."

Men på trods af den tilsyneladende ligegyldighed har noget ændret sig. Stadigt mere opfattes som blasfemisk, og tavsheden breder sig derfor. I løbet af de forgangne fire år er den islamiske totalitarisme vokset, så det i dag ikke kun er afbildning af profeten, der betragtes som blasfemisk; det er også fødevarer, forholdet mellem mænd og kvinder, og selv mild kritik af islam. Vi skal vænne os til tanken om, at terror nu har andre udtryk end uuddannede unge mænd med AK 47 rifler.

Til France Info fortæller Riss, at Charlie Hebdo blandt andet har mødt den holdning, at de selv havde været ude om det: Kunne de ikke bare lade være med at provokere? Til nyhedsbureauet AFP tilføjer Riss, at fjendskaben ikke længere kun kommer fra religiøse ekstremister, men også fra intellektuelle, og det bekymrer ham.

Charlie Hebdos chefredaktør Gérard Briard var i London under angrebet og blev derfor ikke ramt. Han følger op på Riss' leder på Europe 1: "Det er blevet værre i løbet af de fire år, for terrorangrebene standser ikke, og de ser ingen grund til at standse, eftersom det virker." Briard har aldrig forstået, hvad der lå i udsagnet "Je suis Charlie", og "efter at den overfladiske reaktion [ved manifestationerne den 11. januar] var blevet udtrykt, blev tingene igen som de var førhen, og de forværredes. Det er nu blevet stadig mere kompliceret at grine, også af sig selv."

Briard ser med bekymring, at værdier som universalisme, videnskabelig tænkning og alt det, der muliggør en individuel og kollektiv frigørelse, er truet – "ikke kun af deres traditionelle fjender, som man nok vil betegne som højreorienterede, men også af nogle intellektuelle, politikere og aktivister, der betragter sig selv som venstreorienterede."

Zineb El Rhazoui

Journalisten Zineb El Rhazoui var i årene 2011-2017 Charlie Hebdos religionseksperter og meget kritisk over for islam. Da Charlie Hebdo i 2013 udgav et tegneseriehæfte om profeten Muhammeds liv, var det hende, der skrev billedteksterne (Charb lavede tegningerne). Hæftet affødte flere chikanerier og dødstrusler rettet mod magasinet.

El Rhazoui var ved et tilfælde ikke tilstede, da satiremagasinet blev udsat for terrorangrebet den 7. januar 2015. Hun var på besøg hos sin familie i Casablanca i Marokko og holdt en lang juleferie. Hun har siden angrebet levet med permanent politibeskyttelse. Hun fortalte i marts 2015 Aftenposten, at hun tror, at hun var et af terroristernes hovedmål.

Efter angrebet var El Rhazoui senere i januar i Quebec, hvor hun fortalte om det skete. Hun sagde her, at islam "skal underlægge sig sekularismen, og den skal også få sig en humoristisk sans."

I februar 2015 modtog hun dødstrusler fra Islamisk Stat. På Twitter cirkulerede der blandt IS-tilhængere opfordringer til at slå hende ihjel. Der var angivelse af hendes personlige data, billeder af hendes mand og søster, og et billede fra hendes Facebookside, hvor man kunne se, hvor hun havde opholdt sig. Der blev tilbudt penge i belønning for informationer om hendes hjem og arbejdsplads.

Årene 2011-2016 blev beskrevet i dokumentarfilmen om hende med titlen "Rien n'est pardonné" (Intet er tilgivet).

Den 14. december 2018 udtalte hun på CNews: "Islam skal acceptere kritikken, den skal acceptere humoren, den skal acceptere republikkens love, den skal acceptere fransk lov". For denne udtalelse har hun påny modtaget mordtrusler.

Den 20. december 2018 udtalte hun i Le Figaro: "Hvornår skriver aviserne, der bringer lovprisende portrætter af notoriske islamister, om, hvad jeg udsættes for? Hvor er dem, der i 2015 kaldte sig for "Charlie"?"